

Logopeedia kodeerimise juhend

Käesolev juhend annab ülevaate Eesti Haigekassa tervishoiuteenuste loetelu (*edaspidi tervishoiuteenuste loetelu*) logopeediliste teenuste sisust ning abistab teenuse osutajaid logopeedia teenuste planeerimisel, dokumenteerimisel ja raviarvele kodeerimisel. Lisaks eelnevale on juhend abiks haigekassa usaldusarstidele ravikindlustushüvitiste kasutamise kontrollide läbiviimisel. Juhend on kooskõlastatud Eesti Logopeedide Ühinguga.

2015. aastal uuendati logopeedia teenuste loetelu ja hindasid. Alates 01.01.2016 on tervishoiuteenuste loetelu §-is 37 logopeedia teenused järgnevad:

1. kliinilise logopeedi konsultatsioon (kood 7620);
2. logopeediline uuring (kood 7621);
3. logopeediline teraapia (kestus 90 min) (kood 7622);
4. instrumentaalse uuringu planeerimine ja raviplaani täiendamine (kood 7623);
5. logopeediline uuring hääleanalüsaatoriga (kood 7624);
6. logopeediline uuring nasomeetriga (kood 7625).

Logopeedia teenuste (kood 7620, 7621, 7622, 7623, 7624, 7625) eest tasub haigekassa eriarsti suunamisel. Perearsti suunamisel rahastab haigekassa teraapiafondi kaudu järgmiseid kliinilise logopeedi poolt osutatud teenuseid:

- kliinilise logopeedi konsultatsioon (kood 7620);
- logopeediline uuring (kood 7621);
- logopeediline teraapia (kestus 90 min) (kood 7622).

Täpsemalt on teraapiafondi kasutamine logopeediliste teenuste osutamiseks kirjeldatud kliinilise logopeedi vastuvõtule suunamise juhendis perearstidele (kättesaadav:

https://www.haigekassa.ee/sites/default/files/perearstid/teraapiafondi_juhend_perearstidele.pdf)

1. Kliinilise logopeedi konsultatsioon (kood 7620)

1.1. Näidustused teenuse osutamiseks

Teenuse on mõeldud nendele ambulatoorsetele ja statsionaarsetele patsientidele, kelle seisundit on vajalik hinnata võimaliku edaspidise logopeedilise uuringu ja/või teraapia planeerimiseks. On vajalik täpsustada kõne-, neelamis- või häälehäireid.

1.2 Tegevused teenuse osutamisel:

- lühiuuringu läbiviimine kõne või neelamise seisundi ja edasise uuringu- ning ravivajaduse hindamiseks;
- patsiendi/patsiendi lähedaste ja meeskonnaliikmete nõustamine sobiva suhtluskeskkonna kohandamisel/loomisel, sobiva suhtlemisviisi ja/või -vahendi sihipärase kasutamise osas igapäevases suhtlussituatsioonis;
- patsiendi pereliikmete nõustamine patsiendi kommunikatsiooni iseärasuste ja vajaduse osas

- patsiendi, tema ravimeeskonna ja/või lähedaste nõustamine patsiendi neelamise turvalisuse või alternatiivsete toetamisviiside osas;
- tegevusplaani koostamine.

1.3 Teenuse osutamiseks planeeritud keskmine ajakulu

Teenuse osutamise aeg kokku on 90 minutit, mis jaotub järgmiselt:

- 1) 30 minutit kliinilise logopeedi konsultatsiooni ettevalmistus ja dokumenteerimine;
- 2) 60 minutit vahetu töö patsiendi, tema lähedaste, ravimeeskonna liikmetega.

Märkus: vajadusel võib patsiendi lähedaste ja ravimeeskonna nõustamine olla logopeedi poolt planeeritud ka konsultatsioonivälisele ajale.

1.4 Soovitused dokumenteerimiseks

Dokumentatsioonis võiks kajastuda:

- patsiendi probleemid;
- soovitused patsiendile ja/või patsiendi lähedastele, ravimeeskonnale;
- patsiendi tegevusplan (mis sisaldab eesmärke ja kasutatavaid meetodikaid).

Juhul, kui kliinilise logopeedi konsultatsiooni (kood 7620) osutatakse patsiendile mitme lühema seansina, saab koodi 7620 kanda raviarvele üks kord mitme lühiajalisema seansi kohta. Seega soovituslikult kajastada ravidokumentatsioonis vahetult patsiendiga töö alustamise ja lõpetamise aeg erinevatel seansidel.

2. Logopeediline uuring (kood 7621)

2.1. Näidustused teenuse osutamiseks

Teenuse osutamine on vajalik kõne eelduste ja kommunikatsioonivõime (kaasa arvatud häälefunktsiooni) ja neelamisfunktsiooni hindamiseks ning võimaliku logopeedilise teraapia planeerimiseks.

2.2 Tegevused teenuse osutamisel:

- kõne eelduste hindamine väikelastel;
- kommunikatsioonivõime, st suulise ja kirjaliku kõne loome- ja mõistmisoskuse, hääle ning mitteverbaalse suhtlemisoskuse hindamine (sõnavarauuring, artikulatsiooniuring, kõnemõistmise hindamine, sidusteksti koostamise ja mõistmise hindamine, prosodia uuring, hääle uuring, kirjaliku kõne eelduste või toimingute uuringud jne.);
- neelamisfunktsiooni hindamine;
- kõne- ja keelehäire määratlemine ehk diagnoosi püstitamine, häire raskusastme määramine;
- logopeedilise teraapia vajaduse, sobivuse ja motivatsiooni hindamine;
- raviplaani koostamine, kus kajastuvad eesmärgid ja meetodika.

2.3 Teenuse osutamiseks planeeritud keskmine ajakulu

Teenuse osutamise aeg kokku on 100 minutit, mis jaotub järgmiselt:

- 1) 5 minutit uuringu planeerimine;
- 2) 45 minutit uuringu läbiviimine;
- 3) 50 minutit uuringu tõlgendamine ja dokumenteerimine.

2.4 Soovitused dokumenteerimiseks

Dokumentatsioonis võiks kajastuda:

- patsiendi seisundi lühike kirjeldus;
- uuringu eesmärk;
- lühikokkuvõtte läbiviidud uuringust (viide uuringuprotokollile);
- määratud diagnoos ning ülevaade häire raskusastmest;
- ettepanekud teraapiaks;
- dokumenteeritud raviplaan.

Juhul, kui logopeedilist uuringut (kestus 100 minutit) osutatakse patsiendile mitme lühema seansina, saab koodi 7621 kanda raviarvele üks kord mitme lühiajalisema seansi kohta. Seega soovituslikult võiks ravidokumentatsioonis kajastada vahetult patsiendiga töö alustamise ja lõpetamise aeg erinevatel seanssidel.

2.5 Piirangud teenuse rahastamisel

Logopeedilist uuringut on võimalik osutada haigekassa rahastamisel kuni 19-aastase patsiendi puhul kuni kolm korda kuue järjestikuse kuu jooksul ja vanema kui 19-aastase patsiendi puhul kuni kolm korda 12 järjestikuse kuu jooksul.

3. Logopeediline teraapia (kestus 90 minutit) (kood 7622)

3.1 Näidustused teenuse osutamiseks

Logopeedilise uuringu ja/või logopeedilise konsultatsiooni tulemusel on selgunud, et patsient vajab logopeedilist teraapiat (st. kõne-, hääle-, neelamisteraapiat).

3.2 Tegevused teenuse osutamisel:

- logopeedilise teraapia ettevalmistamine;
- patsiendi kommunikatsioonivõime taastamine/kujundamine/arendamine;
- patsiendi neelamisfunktsiooni kujundamine/taastamine lähtudes diagnoosist ja häirest; aspiratsiooniriski hindamine;
- neelamis- ja häälehäiretega patsientidel täpsema diagnostika vajaduste väljaselgitamine aparaatse (MBS, FEES jt. – lühendid on selgitatud punktis 4.2) uuringu käigus;
- aparaatne teraapia:
 - häälehäire puhul: VocaStim elektriline stimulatsioon koos spetsiaalse harjutusprogrammi samaaegse läbiviimisega;
 - neelamishäire puhul: VitalStim elektriline stimulatsioon spetsiaalse

harjutusprogrammi samaaegse läbiviimisega;

- patsiendi ja/või tema lähedaste juhendamine iseseisvaks teraapia jätkamiseks kodus, harjutusmaterjalide valmistamine/kaasa andmine;
- patsiendilt ja/või tema lähedaselt tagasiside küsimine.

3.3 Teenuse osutamiseks planeeritud keskmine ajakulu

Teenuse kestus on 90 minutit, mis jaotub järgmiselt:

- 1) 20 minutit teraapia planeerimine;
- 2) 50 minutit vahetu töö patsiendiga;
- 3) 20 minutit dokumenteerimine.

Märkus: patsiendi lähedaste juhendamine ja tagasiside küsimine võib logopeedi poolt olla planeeritud teraapia välisele ajale.

3.4 Soovitused dokumenteerimiseks

Dokumentatsioonis võiks kajastuda:

- patsiendi seisundi kirjeldus;
- teraapia eesmärk;
- kasutatud meetodid;
- ülevaade antud soovitustest patsiendile;
- lühikokkuvõtte teraapiaseansist.

Juhul, kui logopeedilist teraapiat (kestus 90 minutit) osutatakse patsiendile mitme lühema seansina, saab koodi 7622 kanda raviarvele üks kord mitme lühiajalisema seansi kohta. Seega soovituslikult võiks ravidokumentatsioonis kajastada vahetult patsiendiga töö alustamise ja lõpetamise aeg erinevatel seanssidel.

3.5. Piirangud teenuse rahastamisel

Eesti Haigekassa rahastab logopeedia teenuseid, mis on osutatud meditsiinilistel näidustustel.

Märkus: kõneravi teenusena ei kuulu rahastamisele düsleksia, düsgraafia ja funktsionaalne düslaalia isoleeritud probleemidena. Sellistel patsientidel on võimalik abi saada haridus- ja/või sotsiaalsüsteemis.

4. Instrumentaalse uuringu planeerimine ja raviplaani täiendamine (kood 7623)

4.1 Näidustused teenuse osutamiseks

Vajadus hinnata patsiendi hääle- ja/või neelamisfunktsiooni instrumentaalse (nt. FEES, MBS) uuringu käigus.

4.2 Tegevused teenuse osutamisel:

- kliiniline logopeed tutvub patsiendi anamneesiga;
- kliiniline logopeed määrab uuringu spetsiifika lähtudes anamneesist
- kliiniline logopeed osaleb meeskonnaliikmena (annab täpseid juhiseid) instrumentaalsetel (nt. MBS uuring, FEES uuring jt.) uuringutel ning eristab koostöös eriarstiga (FEES uuringu ajal) või radioloogiga (MBS uuringu ajal/järgselt) hääle- ja/või neelamisfunktsiooni normaalset ja patoloogilist anatoomiat ning füsioloogiat;
- kliiniline logopeed hindab uuringul hääle- ja neelamisfunktsiooni (määratleb avaldunud hääle- ja/või neelamishäire tunnused), kirjeldab kokkuvõtvalt uuringu tulemust (mehhanismi seisukohast lähtudes), määrab diagnoosi, häire raskusastme ning edasised teraapia võimalused.

FEES (*Fiberoptic Endoscopic Evaluation of Swallowing*) uuringu käigus hinnatakse patsiendi kõristruktuuride anatoomiat ning hääle- ja neelamisfunktsiooni. Kasutatakse neelamis- ja/või häälehäiretega patsientide puhul.

MBS (*Modified Barium Swallow*) uuringu käigus hinnatakse pea-kaela- ja söögitoru-mao piirkonna struktuuride anatoomiat ning neelamise mehhanismi (neelamise oraalset ja farüngeaalset faasi). Hinnatakse penetratsiooni ja aspiratsiooni esinemist. Samuti hinnatakse aspiratsiooniriski. Vastavalt näidustusele hinnatakse ka erinevate neelamismanöövrite efektiivsust. MBS-uuringu tulemusena määratakse neelamishäire esinemisel edasine neelamisteraapia vajadus ning meetodid. Kasutatakse neelamishäiretega patsientide puhul.

4.3 Piirangud teenuse rahastamisel

Tervishoiuteenuse instrumentaalse uuringu planeerimine ja raviplaani täiendamine (kood 7623) eest võtab haigekassa tasu maksmise kohustuse üle koos järgmiste tervishoiuteenustega:

- 1) bronhoskoopia (kood 7559);
- 2) epifarüngoskoopia (kood 7311);
- 3) mikrostromboskoopia kõris (kood 7314);
- 4) röntgenoskoopia kontrastainega, sh fistulograafia (üks piirkond) (kood 7943);
- 5) direktne larüngoskoopia (kood 7596).

4.4. Teenuse osutamiseks planeeritud keskmine ajakulu

Teenuse kestus on 90 minutit, mis jaotub järgmiselt:

- 1) 20 minutit uuringu ettevalmistamine (uuringul kasutatavate toidukonsistentside ja uuringu ajal kasutatavate materjalide ettevalmistamine/vajadusel radioloogi informeerimine uuringu detailide osas);
- 2) 30 minutit uuringu läbiviimine;
- 3) 40 minutit uuringu tõlgendamine ja dokumenteerimine.

Märkus: uuringu tõlgendamine ja dokumenteerimine toimub peale uuringu läbiviimist (uuringuvälisel ajal).

4.5 Soovitused dokumenteerimiseks

Dokumentatsioonis võiks kajastuda:

- patsiendi seisundi lühikokkuvõte;
- kokkuvõtte uuringu tulemustest (viide uuringuprotokollile);
- soovitused patsiendile.

6. Uuring hääleanalüsaatoriga (kood 7624)

6.1 Näidustused teenuse osutamiseks

Patsiendil on vajalik häälefunktsiooni hinnata/kirjeldada hääleanalüsaatoriga.

6.2 Tegevused teenuse osutamisel:

- patsiendi anamneesiga tutvumine;
- uuringu läbiviimine hääleanalüsaatoriga;
- uuringu tulemuste tõlgendamine.

6.3 Teenuse osutamiseks planeeritud keskmine ajakulu

Teenuse kestus on 45 minutit, mis jaotub järgmiselt:

- 1) 15 minutit uuringu läbiviimine;
- 2) 30 minutit uuringu tõlgendamine ja dokumenteerimine.

6.4 Soovitused dokumenteerimiseks

Dokumentatsioonis võiks kajastuda:

- patsiendi seisundi lühikokkuvõte;
- kokkuvõtte uuringu tulemustest (viide uuringuprotokollile);
- soovitused patsiendile.

7. Uuring nasomeetriga (kood 7625)

7.1 Näidustused teenuse osutamiseks

Huule- ja/või suulaelõhe patsientide kõne uurimiseks on vajalik läbi viia logopeediline uuring nasomeetriga.

7.2 Tegevused teenuse osutamisel:

- patsiendi anamneesiga tutvumine;
- uuringu läbiviimine nasomeetriga;
- uuringu tulemuste tõlgendamine.

7.3 Teenuse osutamiseks planeeritud keskmine ajakulu

Teenuse kestus on 60 minutit, mis jaotub järgmiselt:

- 1) 30 minutit uuringu läbiviimine;
- 2) 30 minutit uuringu tõlgendamine ja dokumenteerimine.

7.4. Soovitused dokumenteerimiseks

Dokumentatsioonis võiks kajastuda :

- patsiendi seisundi lühikokkuvõte;
- kokkuvõte uuringu tulemustest (viide uuringuprotokollile);
- soovitused patsiendile.